

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-573

13.7.2023

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Museskader – oppstått før tegning?

Sikrede oppdaget skade etter mus i sin fritidsbolig 4.11.22. Sikrede hadde tegnet skadedyrforsikring 25.10.20. Takstmann rekvirert av foretaket konkluderte med at skaden hadde oppstått i 2014, i forbindelse med at boligens opprinnelige og en ny del ble bygget sammen. I fritidsboligens nye del ble det antatt at musene hadde hatt tilgang siden 1989. Foretaket avsto erstatningskravet og anførte at skaden hadde utviklet seg siden 2014, og dermed ikke hadde oppstått "plutselig". Sikrede anførte blant annet at plutselighets begrepet måtte relativiseres ut ifra skadetype, og for slike museskader måtte foretaket legge konstateringstidspunktet til grunn dersom ikke andre opplysninger om skaden forelå. Nemnda kom til at skaden ikke var dekningsmessig da den var oppstått før sikredes forsikring trådte i kraft.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade etter mus i fritidsbolig.

Sikrede oppdaget skade etter mus på sin fritidsbolig 4.11.22. Bygningen var på det angitte tidspunktet omfattet av topp bygningsforsikring hos foretaket. Sikrede tegnet forsikring for skadedyr 25.10.20.

Sikredes forsikring omfatter blant annet følgende:

2.2 Dyr

Dekkes

På fullverdiforsikret bolig/fritidsbolig erstattes følgende:

- Skade som skyldes dyr. Med skade menes her fysisk skade på bygning/bygningsdel, svekket isolasjonsevne og lukt.
- Bekjempelse av skadedyr etter påvist aktivitet. Med bekjempelse menes reduksjon eller utryddelse. Selskapet avgjør hvilken metode og skadedyrsfirma som skal benyttes.

Dekkes ikke

- Skade som bare virker skjemmende på bygningens utseende.
- Skade på bygningsisolasjon som ikke medfører påvist redusert isolasjonsevne, samt fjerning av rester og ekskrementer etter dyr i tilfeller hvor det ikke foreligger skade på bygning/bygningsdel.
- Skade som skyldes kjæledyr.
- Skade som skyldes insekter og bakterier.

Foretaket rekvirerte N., som besiktiget fritidsboligen 5.12.22. N. beskrev skaden og årsak på følgende måte i sin skaderapport:

Type skade ☒Øvrige: Mus

Hva forårsaket skaden, og hvorfor? Manglende musesikring bak ytterkledning og isolert kasse i stubbloft. Usikretde rørgjennomføringer.

Skadedato korrekt: ☐Ja ☒Nei

Skadedato vurderes til 2014 da gammel og ny del ble bygget sammen. Tilgang for mus i ny del er siden 1989. Det er ikke godt arbeid med ytterkledning etter det.

Tidligere eller utviklet skade: ☒Ja ☐Nei

Manglende musesikring fra 1989 og 2014.

Anbefalte tiltak for å hindre senere skader

Her må det gjøres en betydelig jobb med musesikring for å unngå at skaden oppstår på nytt.

Oppsummering

Skader etter museaktivitet i tak i gang. Et område på 1500x300mm er tatt ned. Ikke behov for ytterligere rivning. Mus har hatt tilgang i minst 8 år etter ombygging på hytta.

Levert ut 10 musefeller til forsikringstaker.

Foretaket avsto krav om erstatning 29.12.22, under henvisning til at skaden hadde oppstått over tid, og var derfor ikke dekket av forsikringen som forutsatte at skaden hadde oppstått tilfeldig og plutselig.

Sikrede klaget på avslaget 14.1.22 og anførte blant annet at det hadde oppstått en misforståelse med tanke på når skaden oppstod. Sikrede viste til at den sakkyndiges vurdering av at mus hadde hatt tilgang til hytta siden 2014, ikke betydde at det rent faktisk hadde vært mus på hytta siden den gang. Mus hadde ikke vært observert på hytta hverken i mai, august, september eller november samme år. Sikrede oppdaget musene 4.11.22 etter å ha malt fritidsboligen. Sikrede oppdaget render i takplatene og trodde det var lekkasje. Byggmester som ble tilkalt for å vurdere funnene, konkluderte med at dette var mus.

Foretaket opprettholdt avslaget etter en ny vurdering 17.1.23 og viste til at avslaget var basert på N.s vurderinger.

Sikrede klaget på nytt til foretaket 21.1.23 og ba blant annet foretaket opplyse eksempler på museskader som var oppstått plutselig og om vilkårenes krav var tilpasset den risikoen foretaket har tatt på seg å erstatte.

Foretaket svarte 8.2.23 at kravet til plutselig skade gjaldt uavhengig av årsak til skaden, og at det ikke hadde betydning om skaden var vanskelig å oppdage, jf. FinKN 2019-190. Foretaket la til grunn at skaden oppstod i 2014 og viste til rapport fra N. Det anførte videre at det ikke var tilstrekkelig sannsynliggjort at skaden hadde skjedd plutselig på høsten 2022.

Sikrede fastholdt karvet og krevde erstatning for utgifter på totalt kr 80 000:

Begrepet plutselig må fortolkes på bakgrunn av skadens art og det forhold at det her foreligger en særskilt dekning for aktuelle skadetilfelle. Jeg har spurt både selskapet og selskapets klagenemd om hvilke skader som dekkes av museforsikringen, uten å ha fått svar på dette. Som kjent vil så godt som alle slike skader skje over noen tid, også når musene går til angrep på elektrisk ledninger og vannrør. Når skaden skjer på en slik måte må vilkårene tolkes på dette grunnlag, ellers vil tolkningen være en illusjon. Jeg antar at det beregnes tilleggspremie for spesialdekningen.

Skal dekningen overhodet ha noen realitet må selskapet legge inn tolkning av vilkåret som legger et tilnærmet konstateringstidspunkt til grunn, dersom andre opplysninger om skaden ikke foreligger.

Her har selskapet lagt takstmannens opplysninger om at mus har hatt tilgang til hytta siden 2014, og at skaden har oppstått da. At mus har hatt tilgang til hytta siden da er ikke det samme som at skaden startet utviklingen da. Jeg har ikke sett mus, kjent lukt eller sett misfarging av materiale før jeg meldte skaden. Jeg går ut fra at selskapet tegner en rekke hytteforsikringer med musedekning på eldre hytter. Også da vil dekningen bli illusorisk når skaden konstateres og det viser seg at mus hadde tilgang lenge før forsikringen ble tegnet, men at museskader ikke var påvist.

Særlig gjelder dette når datidens byggeforskrifter er lagt til grunn ved oppføring av hytta.

Jeg mener på dette grunnlag at bevisbyrden snur og at det med den aktuelle dekning er selskapet som må påvise at skaden var under utvikling lenge før den ble konstatert. Finansklagenemda bes ta stilling til hvordan

vilkåret om plutselig skade skal tolkes når faktum er som beskrevet. Det bes også om at nemda tar stilling til om selskapet i dette tilfellet har bevisbyrden for at skade har oppstått over så lang tid at skaden faller utenfor dekningen. Faktum i denne saken er annerledes i tidligere saker fra nemda hvor dette er vurdert.

Foretaket skrev tilbake samme dag og opprettholdt at deres konklusjon var i tråd med gjeldende rett, og henviste sikrede til Finansklagenemnda.

Saken ble klaget inn til Finansklagenemnda den 18.2.23.

Sikrede krever erstatning for skade etter mus i fritidsbolig og anfører at skaden ble oppdaget i november 2022, og at det ikke hadde vært aktivitet i fritidsboligen ved tidligere opphold det samme året.

Foretaket kan ikke gjøre gjeldende krav om tilfeldig og plutselig skade, da dette kravet ikke er tilpasset den aktuelle risikoen. Dekningen blir illusorisk om dette kravet gjøres gjeldende.

Bevisbyrden må snus slik at foretaket må påvise at skaden var under utvikling lenge før skaden ble konstatert.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at skadene ikke har oppstått tilfeldig og plutselig slik vilkårene forutsetter. Museaktiviteten har ifølge sakkyndig pågått i åtte år, og har derfor ikke oppstått plutselig, jf. FinKN 2021-1007, 2021-627 og 2022-406.

Sikrede har bevisbyrden for at skaden er omfattet av forsikringen, og det er ikke lagt frem dokumentasjon som tilsier at det er feil i skaderapporten.

Sekretariatets konklusjon:

Nemndas sekretariat avgjorde saken 15.15.23 i medhold av delegert avgjørelsesmyndighet, jf. lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 22, jf. pkt. 11 i Finansklagenemndas saksbehandlingsregler. Sikrede fikk ikke medhold.

På fullverdiforsikret bolig/fritidsbolig erstattes følgende:

Skade som skyldes dyr. Med skade menes her fysisk skade på bygning/bygningsdel, svekket isolasjonsevne og lukt.

Bekjempelse av skadedyr etter påvist aktivitet. Med bekjempelse menes reduksjon eller utryddelse. Selskapet avgjør hvilken metode og skadedyrsfirma som skal benyttes.

Dekkes ikke

Skade som bare virker skjemmende på bygningens utseende.

Begrunnelsen for vår avgjørelse

Saken gjelder krav om erstatning for skade etter mus. Saken reiser spørsmål om skaden er omfattet av vilkårenes krav til tilfeldig og plutselig skade, og om skaden har skjedd i forsikringstiden.

Innledningsvis bemerkes at det er uklart for oss om det er krav om erstatning for både bekjempelse og skader etter mus, men det fremgår ikke av dokumentasjonen om foretaket har tatt stilling til erstatning for bekjempelse av mus, og dette er en forutsetning for vår vurdering. Vi tar derfor kun stilling til dekning av skader etter mus.

Har skaden oppstått i forsikringstiden?

En grunnleggende forutsetning i forsikringsretten er at forsikringstilfellet har inntruffet i forsikringstiden, jf. HR-2020-1262-A. Dette prinsippet er tidligere lagt til grunn av Finansklagenemnda som et generelt forsikringsrettslig prinsipp, og gjelder med mindre annet følger av avtalen, se f. eks FinKN 2018-707, 2018-742, 2017-372, 2014-222 og 2021-24:

Nemnda peker på at forsikring er overtagelse av risiko mot vederlag. Hvis forsikringstilfellet allerede har inntruffet, er skaden et faktum, og det dreier seg ikke lenger om noen risiko. Overtagelse av ansvaret for forsikringstilfeller som allerede har inntruffet er derfor utenfor det tradisjonelle

forsikringsbegrepet.

Med forsikringstilfelle menes en omstendighet, begivenhet eller tilstand som utløser ansvar for forsikringsforetaket. Hva forsikringstilfellet er følger av den inngåtte avtalen der foretaket har presisert at *"[m]ed skade menes her fysisk skade på bygning/bygningsdel, svekket isolasjonsevne og lukt"*.

Forsikringstilfellet vil derfor inntreffe på det tidspunktet da fysisk skade, svekket isolasjonsevne eller lukt oppstod på/i bygningen. Slik dette vilkåret er utformet er det ikke avgjørende når du oppdaget skaden. Dersom dette var avgjørende ville dette vært presisert i vilkåret, se f.eks. FinKN 2021-1200.

Det er ikke alltid enkelt å fastslå når forsikringstilfellet inntraff ved skadedyrangrep, men i nemndspraksis er skadetidspunktet satt til det tidspunktet det ifølge sakkyndige antas at dyrene kom inn i bygningen og angrepet startet, se f.eks. FinKN 2021-721 og for så vidt også 2018-707, - selv om denne gjaldt tidspunktet for når vannskade "inntreffer" vil prinsippet nemnda legger til grunn også gjelde i din sak.

Sakkyndige N. har rapportert at *"[s]kadedato vurderes til 2014 da gammel og ny del ble bygget sammen. Tilgang for mus i ny del er siden 1989."* og skaden består i *"[f]argeendring og noe fukt i takpanel i gang. Panelet er fjernet i et område på ca 1500x300 mm."*

Slik saken er opplyst inntraff forsikringstilfellet allerede i 2014 eller 1989, og dette er flere år før din forsikring hos foretaket trådte i kraft i oktober 2021.

Det er sikker rett at det er sikrede, altså du som har bevisbyrden for at et tap er omfattet av forsikringen, jf. Rt. 2002 s. 1517, FinKN 2017-310, 2020-90, 2021-1056 og 2020-264. Når du ikke har lagt frem dokumentasjon som støtter ditt syn, vil du med vår skriftlige behandling ikke nå fram med kravet. Se også nemndas avgjørelse i FinKN 2010-310 og 2021-222, der nemnda uttalte:

Nemnda kan ikke se at sikrede har fremlagt noen teknisk rapport som tilsier at takstrapporten er gal. At sikrede er uenig med rapporten er ikke tilstrekkelig til å bevise at innholdet er feil.

Slik saken er opplyst er det ikke nødvendig for resultatet å gå nærmere inn på en vurdering av om foretaket kan gjøre forutsetningen "tilfeldig og plutselig skade" gjeldende for museskader.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Sikrede klaget avgjørelsen til nemnda, jf. tredje ledd i samme punkt i saksbehandlingsreglene. Det er ikke lagt frem ny dokumentasjon av betydning for nemndas avgjørelse.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for museskader.

Nemnda slutter seg enstemmig til sekretariatets konklusjon. Sikrede anfører at foretaket ikke kan avslå fordi skaden ikke er oppstått plutselig, men dette spørsmålet er ikke relevant når skaden inntreffer før forsikringstiden begynner å løpe. Det er et grunnleggende forsikringsrettslig prinsipp at skaden må oppstå – dvs. begynne sin utvikling – i forsikringstiden med mindre annet er avtalt, og slik avtale foreligger ikke her.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).